

Master Leren en Innoveren Saxion Hogeschool

**Verslag van de beperkte opleidingsbeoordeling
30 september en 1 oktober 2020**

Colofon

Instelling en opleiding

Saxion Hogeschool

M.H. Tromplaan 28

7500 KB Enschede

Resultaat instellingstoets kwaliteitszorg: positief

Opleiding: M Leren en Innoveren

Locatie: Enschede

Variant: Deeltijd

Croho-nummer: 44135

Visitatiecommissie

Mariëlle Klerks, voorzitter

Anje Ros, deskundige

Perry den Brok, deskundige

Marianne Betjes, student-lid

Titia Busing, secretaris

De commissie is vooraf voorgelegd aan de NVAO.

De visitatie is uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van

AeQui Nederland

Vlindersingel 220

3544 VM Utrecht

www.AeQui.nl

Dit document laat zich het beste dubbelzijdig afdrukken.

Inhoudsopgave

Colofon	2
Inhoudsopgave	3
Inleiding	6
1. Beoogde leerresultaten	8
2. Onderwijsleeromgeving	11
3. Toetsing	17
4. Gerealiseerde leerresultaten	21
Bijlagen.....	25
Bijlage 1 Visitatiecommissie.....	26
Bijlage 2 Programma visitatie	27
Bijlage 3 Bestudeerde documenten	28

Samenvatting

Op 30 september en 1 oktober 2020 is de masteropleiding Leren en Innoveren van Saxion Hogeschool gevisiteerd door een commissie van AeQui. Het totaaloordeel van de commissie is **positief**, de opleiding voldoet aan alle standaarden.

Beoogde leerresultaten

De commissie oordeelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie dat de opleiding aan deze standaard **voldoet**. De beoogde leerresultaten zijn wat betreft niveau en oriëntatie passend geconcretiseerd. Ook voldoen deze aan internationale eisen en zijn ze onderschreven door het beroepenveld. De opleiding heeft een onderscheidend profiel ontwikkeld, gericht op het opleiden van teacher leaders die in staat zijn tot boundary crossing en het opzetten en uitvoeren van ontwerponderzoek. De expliciete keuze voor ontwerponderzoek is eveneens onderscheidend en sluit bovendien aan bij het werkveld. De opleiding is, middels de betrokken werkveldconsultaties, studenten die werkzaam zijn in de praktijk en de contacten van de docenten, adequaat afgestemd op de beroepspraktijk.

Onderwijsleeromgeving

De commissie heeft vastgesteld dat de onderwijsleeromgeving studenten in staat stelt de beoogde leerresultaten te bereiken en dat de opleiding aan deze standaard **voldoet**. De beoogde leerresultaten c.q. eindkwalificaties zijn uitgewerkt in leerdoelen per module. Het curriculum kent, met de drie programmalijnen, een samenhangende opzet. Daarbij is er continu aandacht voor de relatie tussen theorie en praktijk. De opleiding heeft de keuze voor ontwerponderzoek consequent vertaald in het programma, waarbij er systematisch aandacht is voor de verschillende fasen van ontwerponderzoek. De opleiding heeft een kleinschalig en interactief karakter. Studenten ervaren de opleiding als een veilige leeromgeving. De benaderbaarheid van docenten en de tutorgroepen in het tweede jaar dragen daaraan bij. De opleiding sluit aan bij de kwalificaties en de verschillende achtergronden van de instromende studenten. Docenten zijn zeer deskundig, betrokken en benaderbaar. De opleiding is erin geslaagd het onderwijs tijdens de Covid-19 pandemie op een goede manier vorm te geven.

Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat toetsstelsel. Het toetsstelsel omvat het toetsbeleid, het toetsprogramma, het toetsplan, toetsdossiers, toetsmatrijzen en beoordelingscriteria. In dit geheel zijn de visie inzake toetsing en de uitgangspunten voor toetsing nader uitgewerkt. Het toetsstelsel omvat effectieve maatregelen om de validiteit, betrouwbaarheid en transparantie van de toetsing te borgen. De bestudeerde toetsen (c.q. opdrachten) zijn van voldoende niveau en kwaliteit. De examencommissie neemt adequate maatregelen om de kwaliteit van de toetsing en het eindniveau van de opleiding te borgen. Daartoe worden ontwerponderzoeken periodiek en steekproefsgewijs bekeken. De commissie waardeert de aandacht voor verdere professionalisering van de examencommissie. De commissie ondersteunt de ambitie van de opleiding om meer holistisch te gaan toetsen. Dit past volgens de commissie ook bij het integrale en ontwikkelgerichte profiel van teacher leader waartoe opgeleid wordt. De commissie oordeelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie dat de opleiding aan deze standaard **voldoet**.

Gerealiseerde leerresultaten

De commissie stelt vast dat de opleiding de beoogde leerresultaten realiseert. De opleiding kent een degelijk en zorgvuldig afstudeerproces, dat voldoende waarborgen kent voor het eindniveau. Het eindniveau wordt vastgesteld met het verslag van het ontwerponderzoek en het bewijsportfolio. Op basis van de bestudeerde dossiers stelt de commissie vast dat studenten het masterniveau laten zien c.q. realiseren. Bij de twee eindproducten wordt uitgebreide feedback gegeven aan de studenten. De studenten en alumni waar de commissie mee gesproken heeft realiseren daadwerkelijk als teacher leader verandering en vernieuwing in hun beroepspraktijk. De commissie oordeelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie dat de opleiding aan deze standaard **voldoet**.

Ontwikkelpunten

Met het oog op de toekomst geeft de commissie volgende suggesties:

- Het teacher leader-deel van het profiel van de opleiding nog beter tot uitdrukking te laten komen in de beoogde leerresultaten (met name de typische teacher leader-vaardigheden), meer expliciet te maken in het programma en nog verder te versterken in het afstudeerproces.
- Nog steviger in te zetten op het binnenhalen en meer formeel organiseren van externe perspectieven en daarbij ook gericht kritische tegenpraak op te zoeken.
- Het formuleren van een visie inzake het flexibiliseren van het onderwijs en ten aanzien van het versterken van de internationalisering te overwegen of het verbinden van internationalisering aan boundary crossing wellicht een mogelijkheid is.
- Het versterken van de variatie in toetsvormen.
- De examencommissie het steekproefsgewijs beoordelen van portfolio's binnen afzienbare tijd ter hand te laten nemen.
- Het versterken van de reflectie van studenten in het bewijsportfolio.

Alle standaarden van het NVAO kader (versie 2018) zijn positief beoordeeld. Op die grond geeft de visitatiecommissie een positief advies inzake de accreditatie van de masteropleiding Leren en Innoveren van Saxion.

Namens de voltallige visitatiecommissie,
Utrecht, november 2020

Mariëlle Klerks
Voorzitter

Titia Buising
Secretaris

Inleiding

De masteropleiding Leren en Innoveren leidt studenten (getalenteerde en gepassioneerde leraren uit het (speciaal) basisonderwijs, voortgezet onderwijs, mbo en hbo) op tot teacher leader: een leraar die op basis van inhoudelijke en methodische bekwaamheden sturing geeft aan innovatieve processen op klas- en schoolniveau.

De instelling

Aan hogeschool Saxion studeren circa 26.000 studenten. Het masteronderwijs van Saxion wordt gefaciliteerd in de Saxion Research & Graduate School. De course/academic directors van de masteropleidingen komen minimaal drie keer per jaar bijeen en worden gefaciliteerd door een coördinator masters van de graduate school en de directeur van de graduate school.

De opleiding is onderdeel van de Academie Pedagogiek en Onderwijs (APO) van Saxion. De APO omvat de pabo, de tweedegraads lerarenopleidingen van Saxion Next, de masteropleiding Educational Leader, de masteropleiding Leren en Innoveren), de Ad Pedagogisch Educatief Professionaal, het bureau transfer onderwijs en onderzoek en vier lectoraten (Innovatief en Effectief Onderwijs, Gedrag en leerproblemen, Wetenschap & Techniek in het onderwijs en Vernieuwingsonderwijs). Het lectoraat Rich Media and Teacher Learning is in 2019 beëindigd. Momenteel wordt academiebreed onderzocht hoe de relatie tussen de masteropleidingen en de lectoraten vorm kan krijgen en hoe de lectoraten onderling met elkaar verbonden kunnen worden. Naar aanleiding hiervan zal ook de verbinding van voorliggende opleiding met de lectoraten verder invulling krijgen.

De opleiding

De tweejarige masteropleiding Leren en Innoveren wordt in het Nederlands verzorgd en omvat 60 EC. De opleiding kiest binnen de context van leren en innoveren expliciet voor het opleiden van teacher leaders. Teacher leaders zijn volgens de opleiding leraren die binnen de eigen organisatie een voortrekkersrol vervullen in het verbeteren en vernieuwen van het onderwijs. De opleiding is

vormgegeven rondom drie samenhangende programmalijnen. De programmalijn 'Leren en Leeromgevingen' biedt de inhoudelijke basis van het programma, de tweede lijn 'Ontwerpen en Onderzoeken' levert de methodische basis en de derde lijn 'Innoveren en Veranderen' rust studenten toe om aan hun rol als teacher leader conceptueel en procesmatig invulling te geven. Het eindniveau wordt vastgesteld met de afstudeeropdracht (ontwerponderzoek) en het bewijsportfolio Profileren Teacher Leader.

De opleiding heeft een kleinschalig karakter, met een jaarlijkse instroom van 15 tot 20 studenten en een docententeam van vijf docenten.

Naar aanleiding van de vorige visitatie heeft de opleiding verschillende aanbevelingen doorgevoerd. Zo worden er samen met de APO-masters werkveldconsultaties uitgevoerd waarbij de academic director en course director jaarlijks meerdere onderwijsinstellingen of schoolbesturen bezoeken. Ook is er in het programma meer aandacht voor de thema's innoveren en digitalisering. Daarnaast heeft het Portfolio Teacher Leader een prominente plek gekregen in de opleiding en is de afstudeerprocedure aangescherpt.

De visitatie

Saxion heeft aan AeQui opdracht gegeven de onderhavige visitatie uit te voeren. Hiertoe heeft AeQui in samenwerking met de opleiding een onafhankelijke en ter zake kundige commissie samengesteld. Met vertegenwoordigers van de opleiding heeft een voorbereidend gesprek plaatsgevonden. De visitatie heeft op 30 september en 1 oktober 2020 plaatsgevonden volgens het programma dat in bijlage 2 is weergegeven. Van het

inloopspreekuur is geen gebruik gemaakt. De commissie heeft zich expliciet georiënteerd op het cluster waarin de opleiding geplaatst is. Dit is met de voltallige commissie gedaan, tijdens het voorbereidend overleg, en afsluitend bij de oordeelsvorming. De hiertoe benodigde kennis was aanwezig in (een deel van) de commissie.

De commissie heeft de beoordeling in onafhankelijkheid uitgevoerd; aan het einde van de visitatie is de opleiding in kennis gesteld van de bevindingen en conclusies van de commissie. Deze

rapportage is in november 2020 in concept toegestuurd aan de opleiding; de reacties van de opleiding zijn verwerkt tot deze definitieve rapportage.

Op initiatief van de opleiding gaat een ontwikkelgesprek plaats vinden in februari 2021. De resultaten van dit ontwikkelgesprek hebben geen invloed op de in dit rapport weergegeven beoordeling.

1. Beoogde leerresultaten

De commissie oordeelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie dat de opleiding aan deze standaard **voldoet**. De beoogde leerresultaten zijn wat betreft niveau en oriëntatie passend geconcretiseerd. Ook voldoen deze aan internationale eisen en zijn ze onderschreven door het beroepenveld. De opleiding heeft de zes eindkwalificaties c.q. de beoogde leerresultaten gebaseerd op het landelijke profiel en gerelateerd aan EQF niveau 7 en aan de Dublin descriptoren. Met het profiel van teacher leader die in staat is tot boundary crossing en het opzetten en uitvoeren van ontwerponderzoek heeft de opleiding een onderscheidend profiel ontwikkeld. De expliciete keuze voor ontwerponderzoek is volgens de commissie eveneens onderscheidend en sluit bovendien aan bij het werkveld. De commissie is van mening dat de typische teacher leader-vaardigheden in de beoogde leerresultaten scherper gearticuleerd kunnen worden. Zo zullen het profiel en de beoogde leerresultaten meer met elkaar in lijn komen en zal meer recht gedaan worden aan het onderscheidende profiel van de opleiding. De opleiding is, middels de betrokken werkveldconsultaties, studenten die werkzaam zijn in de praktijk en de contacten van de docenten, adequaat afgestemd op de beroepspraktijk. De commissie is van mening dat de opleiding kritische tegenspraak nog meer nadrukkelijk kan organiseren.

Bevindingen

Zoals opgemerkt, leidt de opleiding studenten op tot teacher leader, een leraar die op basis van inhoudelijke en methodische bekwaamheden sturing geeft aan innovatieve processen op klas- en schoolniveau. De opleiding profileert zich met haar keuze nadrukkelijk voor het opleiden van teacher leaders. De opleiding ziet teacher leaders als leraren die een voortrekkersrol willen nemen bij het vernieuwen en verbeteren van het onderwijs in hun school of opleiding, en hun collega's daarbij willen (bege)leiden.

Teacher leaders hebben, volgens de opleiding, een gedegen kennisbasis op het gebied van leren en innoveren. Teacher leaders ontwerpen en onderzoeken interventies die evidence-informed zijn, passen die toe in hun schoolcontext en evalueren deze op praktische bruikbaarheid en potentiële effectiviteit. Daarbij werken ze samen met management en collegae en hebben ze oog voor duurzame verankering. Teacher leaders zijn verbonden met ontwikkelingen in de samenleving en het onderwijs en hebben sensitiviteit voor de context waarin zij werkzaam zijn. Teacher leaders participeren welbewust en weloverwogen in verschil-

lende professionele netwerken en brengen waardevolle inzichten uit die netwerken terug naar de eigen onderwijspraktijk.

Afgestudeerden kunnen als teacher leaders verschillende posities innemen in hun organisatie. Hoewel deze posities veelal zijn gebaseerd op informeel inhoudelijk leiderschap, is in sommige organisaties teacher leader een formele functie. Bij deze laatste scholen geldt het afronden van de masteropleiding als een voorwaarde voor het kunnen vervullen van de functie. De afgestudeerde is in staat om vernieuwingen en verbeteringen te realiseren op basis van onderzoek en systematisch ontwerpen. De afgestudeerde werkt en leert actief samen met collega's aan vernieuwing en verbetering op een professionele manier. Ook is de afgestudeerde een waardevolle gesprekspartner voor het management en actief in relevante professionele netwerken om inspiratie op te doen en om kennis van buiten de school naar binnen te brengen. De opleiding vat deze positionering samen in het concept van connective teacher leader, waarbij het innoveren en leren in netwerken steeds belangrijker wordt. Afgestudeerden kunnen, als connective teacher leader, in deze netwerken een centrale rol innemen.

De opleiding participeert, samen met de andere acht masteropleidingen Leren en Innoveren in het Landelijk MLI-Overleg. Binnen dit verband vindt er structureel overleg plaats tussen de cursoredirectors/academic directors over thema's als positionering, profilering, kennisdeling, professionalisering en kwaliteitsborging. Daarnaast wordt jaarlijks een landelijke MLI-docentendag georganiseerd. In 2019 is een nieuw beroepsprofiel opgesteld voor de masteropleidingen Leren en Innoveren. De opleidingen willen daarmee bijdragen aan het verhelderen van hun rol, aan het civiel effect van het diploma en aan een effectieve positionering van de afgestudeerden. Ten opzichte van het vorige beroepsprofiel is er meer aandacht voor het leren van alle actoren en innovatie als doorlopend proces van reflectie en verbetering. Daarnaast wordt de afgestudeerde gepositioneerd als grenswerker (boundary crosser). Dit past volgens de opleiding bij het hiervoor genoemde concept van de connective teacher leader. De opleiding wil studenten uitdagen zich tijdens de opleiding al te verbinden met professionele netwerken, waardoor de aansluiting met de regio versterkt wordt.

De opleiding heeft de zes eindkwalificaties gebaseerd op het landelijk beroepsprofiel, de kerncompetenties uit de Wet Beroepen in het Onderwijs, de Dublin descriptoren en de professionele masterstandaard.

De opleiding heeft haar visie op onderzoek geëxpliciteerd: het ontwikkelen van onderzoekend vermogen dat bijdraagt aan een betere uitoefening van het beroep. Onderzoekend vermogen bestaat volgens de opleiding uit drie onderdelen: a) een onderzoekende houding, b) onderzoeksresultaten van anderen kunnen toepassen en c) onderzoek kunnen doen. Vanwege de wisselwerking tussen theorie en praktijk maakt de opleiding een expliciete keuze voor ontwerponderzoek als verbindend element in de opleiding. Daarbij ligt de nadruk op praktijkverbetering binnen de eigen context.

Afstemming beroepspraktijk

De afstemming met de beroepspraktijk vindt op verschillende manieren plaats. Zo zijn studenten werkzaam in het onderwijsveld (po, vo, mbo en hbo) in de regio. Daarnaast participeren docenten en studenten in verschillende professionele netwerken. De opleiding organiseert jaarlijks een bijeenkomst voor alumni. Ook worden er formele werkveldconsultaties afgelegd waarin de masteropleiding (samen met de masteropleiding Educational Leadership) op strategisch en tactisch niveau gesprekken voert met schoolbesturen en/of leidinggevenden van studenten en alumni. Hierbij staat de aansluiting van de masteropleiding op de behoefte van het werkveld centraal.

Tijdens de visitatie is duidelijk geworden dat de opleiding een bewuste keuze maakt om middels werkveldconsultaties in gesprek te zijn met het werkveld. De academie kent een overstijgende werkveldadviescommissie; de masteropleidingen zijn daarin echter nog niet aan bod geweest.

Tijdens de visitatie heeft de commissie met verschillende vertegenwoordigers van de beroepspraktijk gesproken. Daarbij is opgemerkt dat de opleiding zich onderscheidt door integraliteit. Het onderzoek dat studenten uitvoeren loopt synchroon aan de ontwikkeling van hun school en het geleerde is integraal toepasbaar in de praktijk. Daarnaast is aangegeven dat afgestudeerden daadwerkelijk verandering teweegbrengen in hun onderwijsinstelling. De betrokkenen benoemen ook informeel leiderschap als belangrijk element van de opleiding. Daarnaast waarderen betrokkenen de bereidheid van de opleiding om bij te dragen aan de ontwikkeling van de verschillende scholen. De aandacht voor nieuwe technologie en het benutten van de beschikbare data op scholen kan volgens betrokkenen versterkt worden in het programma.

Overwegingen

De commissie stelt vast dat de beoogde leerresultaten wat betreft niveau en oriëntatie passend

geconcretiseerd zijn. Ook voldoen deze aan internationale eisen en zijn ze onderschreven door het beroepenveld. De opleiding heeft de leerresultaten gerelateerd aan EQF niveau 7 en de Dublin descriptoren. De opleiding heeft in een schema aangegeven hoe en waar de eindkwalificaties aan bod komen in c.q. gedekt worden in het curriculum.

De commissie is van mening dat de opleiding met het profiel van teacher leader die in staat is tot boundary crossing en het opzetten en uitvoeren van ontwerponderzoek een mooi onderscheidend profiel heeft ontwikkeld. De keuze voor ontwerponderzoek sluit bovendien aan bij de praktijkvragen van studenten en het werkveld. Het is de commissie echter opgevallen dat het profiel van de opleiding en de beoogde leerresultaten

nog beter met elkaar in lijn gebracht kunnen worden. De commissie meent dat de typische teacher leader-vaardigheden in de beoogde leerresultaten steviger kunnen worden aangezet, zodat meer recht gedaan wordt aan het onderscheidende profiel.

De commissie constateert dat de opleiding adequaat is afgestemd op de beroepspraktijk. Wel nodigt de commissie de opleiding uit om nog steviger in te zetten op het binnenhalen en nog meer formeel organiseren van externe perspectieven en daarbij ook gericht kritische tegenspraak op te zoeken.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, stelt de commissie vast dat de opleiding aan deze standaard **voldoet**.

2. Onderwijsleeromgeving

De commissie heeft vastgesteld dat de onderwijsleeromgeving studenten in staat stelt de beoogde leerresultaten te bereiken en dat de opleiding aan deze standaard **voldoet**. De beoogde leerresultaten c.q. eindkwalificaties zijn uitgewerkt in leerdoelen per module. Het curriculum kent, met de drie programmalijnen, een samenhangende opzet. Daarbij is er continu aandacht voor de relatie tussen theorie en praktijk. De opleiding heeft de keuze voor ontwerponderzoek consequent vertaald in het programma, waarbij er systematisch aandacht is voor de verschillende fasen van ontwerponderzoek. De commissie stelt vast dat de opleiding een kleinschalig en interactief karakter heeft. Studenten ervaren de opleiding als een veilige leeromgeving. De benaderbaarheid van docenten en de tutorgroepen in het tweede jaar dragen daaraan bij. De opleiding sluit aan bij de kwalificaties en de verschillende achtergronden van de instromende studenten. Docenten zijn zeer deskundig, betrokken en benaderbaar. De opleiding is erin geslaagd het onderwijs tijdens de Covid-19 pandemie op een goede manier vorm te geven. De integrale benadering waarbij studenten hun teacher leader vaardigheden ontwikkelen in relatie tot de drie programmalijnen en de verschillende rollen (oftewel het profiel van de opleiding) kan volgens de commissie in het programma en in het afstudeerproces (en in de verdeling van studiepunten) worden versterkt. De commissie moedigt de opleiding een visie te formuleren inzake het flexibiliseren van het onderwijs en geeft de opleiding ter overweging mee internationalisering direct te verbinden aan boundary crossing.

Bevindingen

De opleiding omvat drie programmalijnen: Leren en Leeromgeving, Ontwerpen en Onderzoeken en Innoveren en Veranderen. De inhoudelijke programmalijn 'Leren en Leeromgevingen' biedt de inhoudelijke basis van het programma. In het eerste jaar bestaat deze lijn uit de module Leertheorieën en de module Leeromgevingen; in het tweede jaar de module Cognitieve ontwikkeling en leren. Studenten leren in deze leerlijn onderbouwde beslissingen te nemen voor innovatie in hun eigen beroepspraktijk.

De methodische lijn 'Ontwerpen en Onderzoeken' levert de methodische basis. Zoals bij standaard 1 aangegeven, legt de opleiding de nadruk op ontwerponderzoek. Daarbij is in het eerste jaar aandacht voor algemene en op ontwerp-onderzoek gerichte methoden en technieken (behoefteonderzoek, literatuuronderzoek, ontwerpen, evalueren en academisch schrijven). Aan het einde van het eerste jaar stellen studenten een ontwerponderzoekplan op dat in het tweede jaar uitgevoerd wordt (zie standaard 4). Het centreren

van het programma rond ontwerp- en onderzoekopdrachten zorgt volgens de opleiding voor samenhang en maakt het mogelijk het programma te verbinden met de beroepspraktijk van de studenten.

De procesmatige lijn 'Innoveren en Veranderen' rust studenten toe om aan hun rol als teacher leader conceptueel en procesmatige invulling te geven. Studenten leren hun rol als initiator en begeleider van onderwijsvernieuwingen zowel inhoudelijk als communicatief waar te maken. Studenten maken hun persoonlijke ontwikkeling tot teacher leader zichtbaar in het bewijsportfolio 'Profilering Teacher Leader'. Daarin staan leiderschapskwaliteiten centraal als het begeleiden van collega's in onderwijsontwikkeling, het uitbouwen van een professioneel netwerk en het systematisch reflecteren op ervaringen als veranderaar en de eigen rol in veranderprocessen. In de modules Contextanalyse en Fundamentele principes van onderwijsverandering leren studenten het belang van contextfactoren en krijgen studenten theoretische inzichten in innovatie- en veranderprocessen aangereikt.

Studenten laten in het ontwerponderzoek (afstudeeropdracht) en het bewijsportfolio Profilering Teacher Leader zien dat zij de eindkwalificaties van de masteropleiding beheersen. Hier wordt nader op ingegaan bij standaard 4.

De werkplek van de student is een essentieel onderdeel van de leeromgeving. De opleiding beschouwt de werkplek als start-, middel en richtpunt. Studenten brengen hun beroepspraktijk in de opleiding en toetsen deze aan theoretische inzichten en brengen nieuwe inzichten in in hun beroepspraktijk. De opdrachten faciliteren dit proces en het realiseren van relevante opbrengsten voor hun eigen beroepspraktijk. De wisselwerking tussen theorie en de eigen praktijk vindt in elke programmalijn plaats.

De samenhang tussen de programmalijnen krijgt vorm in de inhoudelijke wisselwerking tussen de lijnen. Theorieën uit de inhoudelijke lijn worden bijvoorbeeld gebruikt om onderzoeksvragen in te kaderen en theorieën over leren worden gerelateerd aan theorieën over veranderprocessen in de context van de school. In het ontwerponderzoek komen alle lijnen samen, net als in de beroepspraktijk van de student waar het geleerde in de praktijk gebracht wordt / getoetst wordt aan de praktijk.

Internationalisering krijgt aandacht in het eerder genoemde bewijsportfolio. Studenten werken aan hun internationale oriëntatie en kunnen daarbij kiezen voor internationaliseringsactiviteiten abroad of at home. Voorbeelden van activiteiten zijn het bezoeken van internationale beurzen, internationale docentstage, internationale verdieping op thema's of het opzetten van een internationaal project voor de eigen klas / school. Daarnaast wordt er gebruik gemaakt van internationale literatuur, leren studenten internationale bronnen te zoeken en te gebruiken en worden studenten in aanraking gebracht met andere onderwijscontexten en – praktijken. De academie heeft de ambitie om internationalisering in de masteropleidingen verder vorm te geven aan de

hand van de internationale competenties van het ICOMS model.

Tijdens de visitatie is opgemerkt dat ernaar gestreefd wordt internationalisering meer op maat in te vullen, passend bij de behoefte van de student. Om dit te realiseren is op academieniveau ondersteuning beschikbaar.

De studenten en alumni waarmee de commissie gesproken heeft, waarderen het praktijkgerichte karakter van de opleiding. Zij kunnen (konden) het geleerde direct toepassen in hun eigen beroepspraktijk en ook de invulling van de opdrachten daarop toespitsen. Daarnaast benoemen alumni de externe blik en het kunnen meenemen van collega's in ontwikkelingen (als collega en als leidinggevende) als belangrijke verworvenheden van de opleiding. Alumni hebben desgevraagd een wens uitgesproken voor aanvullende of verdiepende modules waarmee zij en hun collega's zichzelf verder kunnen blijven professionaliseren. Ook lijkt er behoefte te zijn aan een variant voor collega's die al een masteropleiding hebben afgerond en zich specifiek willen verdiepen in een onderdeel van de masteropleiding.

Inzake de keuze van de opleiding voor ontwerponderzoek hebben alumni opgemerkt dat dit gewaardeerd wordt. Het praktijkgerichte karakter van ontwerponderzoek maakt dat het context specifieke van de eigen organisatie daarin goed meegenomen kan worden. Ook studenten waarderen de aandacht voor ontwerponderzoek. De keuze voor ontwerponderzoek sluit ook goed aan bij de wensen van de beroepspraktijk.

Tijdens de visitatie heeft de commissie met betrokkenen gesproken over de balans tussen de aandacht voor ontwerponderzoek en de aandacht voor teacher leader vaardigheden in het programma. Het is de commissie opgevallen dat in studiepunten het eerste meer aandacht krijgt dan het tweede, terwijl in de profilering van de opleiding het opleiden van teachers leaders ook zeer belangrijk wordt geacht. Zo zijn bijvoorbeeld aan het afrondende ontwerponderzoek veel meer

studiepunten verbonden dan aan het afrondende portfolio (19 EC versus 4 EC). Tijdens de visitatie is hierover opgemerkt dat in het portfolio vooral de persoonlijke ontwikkeling van de student als teacher leader getoetst wordt. Andere teacher leader vaardigheden als inhoudelijk gezag, het meenemen en begeleiden van collega's en het betrekken van netwerken worden volgens de betrokkenen ook in het proces van het ontwerponderzoek meegenomen.

Volgens de studenten waarmee de commissie gesproken heeft, biedt het ontwerponderzoek door het praktijkgerichte karakter juist ruimte voor teacher-leader vaardigheden als het meenemen en begeleiden van collega's. Het uitvoeren van ontwerponderzoek en het profileren als teacher leader gaan op een organische wijze volgens hen hand in hand. Het uitvoeren van het ontwerponderzoek vraagt van hen dat zij bijvoorbeeld sparren met en presenteren aan hun collega's. Studenten hebben desgevraagd ook opgemerkt dat vaardigheden als het omgaan met weerstand, het aangaan van verbinding (boundary crossing) aan bod komen in het eerste jaar (in de programmaalijn Innoveren en veranderen). Daarbij oefenen studenten deze vaardigheden ook met elkaar waarna ze deze toepassen in de eigen beroepspraktijk. Hier wordt vervolgens verslag van gedaan in het portfolio.

Door het management is tijdens de visitatie opgemerkt dat de aandacht voor boundary crossing in het programma nog in ontwikkeling is. Het kunnen voeren van een professionele dialoog, op basis van inhoudelijk gezag, met collega's en externen, gericht op het samen ontwikkelen wordt daarbij belangrijk geacht. De opleiding streeft er hierbij naar de sterke focus op het ontwerponderzoek van studenten breder te trekken en hierbij de verbinding met professionele netwerken meer aandacht te geven.

Onderwijsleeromgeving

De opleiding ziet leren als een constructivistisch proces waarin betekenisgeving tot stand komt

door bestaande en nieuwe kennis actief aan elkaar te verbinden. Leren (en innoveren) vindt plaats in communities. Studenten participeren in meerdere communities, zowel binnen de opleiding als in de eigen werkcontext. Dit sluit volgens de opleiding aan bij het bij standaard 1 benoemde concept van connective teacher leader.

Passend bij deze constructivistische visie worden werkvormen gebruikt gericht op het leren van elkaar. Dit vindt bijvoorbeeld plaats in de eerstejaars module Leertheorieën waarbij studenten in subgroepen aan een opdracht werken en bij het afstuderen waar studenten in tutorgroepen van elkaar leren. De opleiding organiseert ook informele ontmoetingen tussen studenten en docenten.

De opleiding is opgebouwd rondom opdrachten waarin studenten theorie en praktijk verbinden, leren van en met elkaar en anderen in hun omgeving. Belangrijke onderdelen zijn daarin volgens de opleiding het geven van feedback en het stimuleren van een onderzoekende houding. Daartoe worden leeractiviteiten als ontwerp- en onderzoeksopdrachten, portfolio, intervisie en feedback ingezet. Werkvormen die ingezet worden zijn hoor- en werkcollege, werkgroep, individuele leeractiviteiten, leeractiviteiten op de werkplek en leeractiviteiten in een netwerk

De opleiding heeft de ambitie om het onderwijs meer flexibel in te richten. Nu krijgt dit al vorm door de individuele leervraag van de student en de lerende als persoon en professional een centrale plaats te geven. In de toekomst wordt gestreefd naar high flex onderwijs waarbij studenten online leren, werkplekleren en leren op de hogeschool combineren en de toetsing mogelijk een meer leuwegonafhankelijk karakter krijgt. De eerste stap in dit proces is het aanbieden van één module aan verschillende scholen en schoolbesturen. Deelnemers kunnen, bij succesvolle afronding, het certificaat inwisselen bij de instroom in de masteropleiding. Ook wordt, samen met de masteropleiding Educational Leadership, een

cross over mastermodule Leidinggeven aan toekomstgericht onderwijs ontwikkeld.

De studenten waarmee de commissie gesproken heeft, hebben aangegeven dat de zij gemiddeld 20 uur per week aan de opleiding besteden. De voorlichting van de opleiding op dit gebied is volgens hun realistisch. Ook ervaren zij dat de opleiding 'goed te doen' is. Bij eventuele problemen in planning of uitvoering kan er in gesprek met docenten of de coördinatoren altijd een oplossing gevonden worden. Studenten ervaren de opleiding als een zeer veilige leeromgeving, waarin ze zich kunnen openstellen.

Het leren vindt plaats op de hogeschool (wekelijks op donderdag), in de online leeromgeving en op de werkplek van de student. Gedurende de eerste fase van de Covid-19 pandemie heeft de opleiding het onderwijs volledig online vormgegeven. Deze overgang is volgens de opleiding en de studenten waarmee de commissie gesproken heeft snel en soepel tot stand gebracht. Na het online gaan van het onderwijs merkten studenten op dat zij het informele leren het meest misten. Daarop heeft de opleiding een online koffiehoek ingericht. In de huidige fase is er sprake van een mix van online leren en leren in kleine groepen. De afgelopen periode heeft de ontwikkeling van blended learning en het gebruik van bijvoorbeeld kennisclips versterkt. Ook worden de onlinepresentatie van onderzoeksvoorstellen aan het einde van het eerste jaar en de online informatieavonden voor aankomende studenten als positief ervaren. De online presentatie van de onderzoeksvoorstellen maakt het makkelijker om daarbij een grotere groep mensen te betrekken (bijvoorbeeld collega's).

Instroom

De opleiding hanteert de wettelijke toelatingseisen. De opleiding is bedoeld voor ervaren leraren die de competenties gerelateerd aan het primaire proces al op een hoog niveau beheersen. Concreet betekent dit dat kandidaten minimaal twee jaar ervaring als leraar dienen te hebben en die-

nen te beschikken over een verklaring 'uitstekende leraar' van hun werkgever. Met elke kandidaat wordt een intakegesprek gevoerd. Tijdens de visitatie is duidelijk geworden dat de instroom van de opleiding breed is, zo zijn er dit jaar ook studenten werkzaam bij de politieacademie en buurtzorg Nederland ingestroomd.

De commissie heeft tijdens de visitatie met betrokkenen gesproken over verschillen tussen instromende studenten wat betreft de beginsituatie ten aanzien van de beoogde leerresultaten. Studenten gaven aan dat de opleiding hier actief op inspeelt, bijvoorbeeld bij de eerste module op het gebied van literatuuronderzoek. In deze module worden studenten expliciet bevraagd op hoe ze zich verhouden tot de leerdoelen van deze module, waardoor in de werkgroepen op deze verschillen ingespeeld kan worden.

Personeel

De opleiding wordt verzorgd door een compact team van vijf docenten. De academic director en de course director zijn ook als docent betrokken bij de opleiding. Vier docenten zijn gepromoveerd in een voor de masteropleiding relevant vakgebied. Eén docent is bezig met de afronding van een promotieonderzoek. Alle docenten beschikken over een BKE-kwalificatie. Docenten zijn naast hun werkzaamheden in de opleiding werkzaam als onderzoeker. Eén docent is verbonden aan het lectoraat Wetenschap & Techniek in het Onderwijs. Tot voor kort waren twee docenten betrokken bij inmiddels beëindigde lectoraat Rich media & Teacher learning. Docenten komen voor samenwerkingen en professionaliseringsactiviteiten regelmatig op scholen in de verschillende onderwijssectoren.

Tijdens de visitatie is duidelijk geworden dat docenten in de regel één dag in de week werkzaam zijn voor de masteropleiding. Daarnaast participeren ze in onderzoek, zijn ze betrokken bij andere opleidingen en bij diverse professionele netwerken.

Studenten waarderen, zo bleek tijdens de visitatie, de persoonlijke aandacht en de benaderbaarheid van hun docenten. Daarnaast zijn studenten positief over de feedback die ze van hun docenten ontvangen.

Voorzieningen

De opleiding wordt aangeboden op de locatie van de hogeschool in Enschede. Studenten zijn daar één dag per week en kunnen dan gebruik maken van de verschillende faciliteiten, waaronder het studielandschap van de academie en de bibliotheek. Studenten hebben ook toegang tot de bibliotheek van de Universiteit Twente. Studenten worden middels de digitale leeromgeving geïnformeerd over de opzet en inhoud van de modules.

Studenten worden in het eerste jaar begeleid door hun docenten. In het tweede jaar krijgen studenten (in groepen van vijf), voor de begeleiding van het afstudeeronderzoek een tutor toegewezen. De tutor begeleidt studenten bij de uitvoering van hun onderzoek en is vaak het eerste aanspreekpunt bij studievoortgangsproblemen. Studenten voeren twee keer per jaar een studievoortgangsgesprek met de academic director (of course director). Daarin is ook aandacht voor de ontwikkeling van de student als teacher leader in de eigen onderwijscontext.

De opleiding kent een gezamenlijke opleidingscommissie met de overige masteropleidingen van de academie. De gezamenlijke opleidingscommissie wordt gevoed door de lokale opleidingscommissie van elke masteropleiding, die adviezen geeft over opleidingsspecifieke zaken. De opleidingscommissie verleent formeel instemming aan het onderwijs- en examenreglement. Thema's die nu op de agenda van de opleidingscommissie staan zijn de vormgeving van het onderwijs en de ervaringen van studenten daarmee.

Overwegingen

De commissie stelt vast dat het programma, de onderwijsleeromgeving en het personeel de studenten in staat stellen de beoogde leerresultaten te bereiken. De beoogde leerresultaten c.q. eindkwalificaties zijn uitgewerkt in leerdoelen per module. Het curriculum kent, met de drie programmalijnen, een samenhangende opzet. Daarbij is er continu aandacht voor de relatie tussen theorie en de eigen praktijksituatie van de studenten. Studenten worden in elke module expliciet uitgenodigd de opgedane inzichten in te brengen in de praktijk en de inzichten opgedaan in de praktijk in te brengen tijdens de lesdagen.

Zoals de commissie bij standaard 1 heeft opgemerkt, maakt de opleiding een expliciete keuze voor ontwerponderzoek. Deze keuze is volgens de commissie consequent doorvertaald in het programma, waarin er systematisch aandacht is voor de verschillende fasen van ontwerponderzoek. Daarmee worden studenten adequaat voorbereid op hun afstudeer(ontwerp)onderzoek.

Op basis van de bestudeerde documentatie heeft de commissie de indruk gekregen dat in het programma qua studiepunten veel aandacht uitgaat naar ontwerponderzoek. De andere pijler van het profiel, de ontwikkeling van teacher leaders, lijkt op het eerste gezicht minder aandacht te krijgen. Tijdens de visitatie is, met name in de gesprekken met studenten, alumni en docenten, zonder meer gebleken dat de ontwikkeling van teacher leadervaardigheden wel degelijk de nodige aandacht krijgt. De ontwikkeling van beide aspecten vindt integraal plaats: studenten ontwikkelen hun onderzoeksvaardigheden en teacher leader vaardigheden in samenhang en passen deze toe in de eigen beroepspraktijk. Volgens de commissie kan in het programma en met name in de verdeling van studiepunten de aandacht die wordt besteed aan de ontwikkeling van de teacher leader vaardigheden meer expliciet worden gemaakt. De commissie geeft de opleiding ter overweging mee de integrale benadering (en daarmee haar eigen profiel) nog meer nadrukkelijk naar voren

te laten komen en daarbij de beide pijlers in het programma meer zichtbaar te maken, bijvoorbeeld in de verhouding van het aantal studiepunten van de drie programmalijnen. En in de inrichting van het afstudeerproces; ten tijde van de visitatie bedraagt het bewijsportfolio, waarin dit aspect op eindniveau wordt getoetst, 4 EC en het ontwerponderzoek 19 EC. De commissie geeft de opleiding ter overweging mee om te onderzoeken of een andere balans hierin wellicht opportuun is. Daarmee wordt volgens de commissie niet alleen meer recht gedaan aan het onderscheidende profiel van de opleiding (zie ook standaard 1), maar ook aan dat wat nu minder zichtbaar wél gebeurt.

De commissie heeft tijdens de visitatie het studiemateriaal en de gebruikte literatuur ingezien. Op basis daarvan stelt zij vast dat de opleiding gebruik maakt van relevante en actuele literatuur. De opleiding hanteert de wettelijke toelatingseisen en sluit aan bij de verschillende achtergronden van studenten. De commissie moedigt de opleiding aan verdere stappen te zetten in het flexibiliseren van het onderwijs. Dit sluit ook aan bij een behoefte van alumni. De commissie deelt de mening van de opleiding dat flexibilisering op verschillende manieren vorm kan krijgen, bijvoorbeeld door de toetsing minder leerwegafhankelijk in te richten, keuzemogelijkheden te creëren in beroepsproducten en toetsvormen of een verkort traject aan te bieden voor studenten met relevante ervaring in een van de deelgebieden. Gezien de sterke samenhang in het programma begrijpt de commissie ook de worsteling met het flexibiliseren van het programma. Desondanks is de commissie van mening dat de eerste stappen

hierin nu daadwerkelijk gezet kunnen gaan worden.

De commissie stelt vast dat de opleiding aandacht besteedt aan internationalisering. Volgens de commissie kan internationalisering binnen de opleiding nog verder worden versterkt door internationalisering direct te verbinden aan boundary crossing. Daarnaast deelt zij de opvatting van de opleiding dat internationalisering op verschillende manieren vorm kan krijgen. Het inschakelen van internationale experts bij het ontwerp-onderzoek kan daarin een voorbeeld zijn.

De commissie waardeert het kleinschalige karakter van de opleiding en de wijze waarop zij erin slaagt een interactieve sfeer te creëren. Studenten zien elkaar als critical friend en sparringpartner en ervaren een veilige leeromgeving. De benaderbaarheid van docenten en de begeleiding van studenten in de tutorgroepen in het tweede jaar dragen daar in belangrijke mate aan bij. De commissie complimenteert de opleiding bovendien met de wijze waarop het onderwijs tijdens de Covid-19 pandemie is vorm gegeven.

De commissie stelt, op basis van de bestudeerde CV's en de gevoerde gesprekken, vast dat de opleiding verzorgd wordt door voldoende docenten, die zeer deskundig en betrokken zijn. De commissie moedigt de academie aan de expertise van de opleiding (en docenten) binnen de academie en de hogeschool in te zetten.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, oordeelt de commissie dat de opleiding aan deze standaard **voldoet**.

3. Toetsing

De beoogde leerresultaten c.q. de zes eindkwalificaties vormen de kapstok van het toetsstelsel. Het toetsstelsel omvat het toetsbeleid, het toetsprogramma, het toetsplan, toetsdossiers, toetsmatrizen en beoordelingscriteria. In dit geheel zijn de visie inzake toetsing en de uitgangspunten voor toetsing nader uitgewerkt. Het toetsstelsel omvat effectieve maatregelen om de validiteit, betrouwbaarheid en transparantie van de toetsing te borgen. De bestudeerde toetsen (c.q. opdrachten) zijn van voldoende niveau en kwaliteit. De commissie is van mening dat de opleiding de variatie in toetsvormen nog kan versterken. De examencommissie neemt adequate maatregelen om de kwaliteit van de toetsing en het eindniveau van de opleiding te borgen. Daartoe worden ontwerponderzoeken periodiek en steekproefsgewijs bekeken. De commissie waardeert de aandacht voor verdere professionalisering van de examencommissie. De commissie ondersteunt de ambitie van de opleiding om meer holistisch te gaan toetsen. Dit past volgens de commissie ook bij het integrale en ontwikkelgerichte profiel van teacher leader waartoe opgeleid wordt. De commissie concludeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie dat de opleiding aan deze standaard voldoet.

Bevindingen

De visie van de opleiding op toetsen sluit aan bij de visie op het beroep en de constructivistische visie op onderwijs. Dit betekent dat met de toetsen wordt vastgesteld of de studenten daadwerkelijk opgeleid zijn tot Teacher Leaders die in staat zijn om het onderwijs in de praktijk te blijven verbeteren en vernieuwen, met een blijvende lerende en kritische houding, onderzoekend vermogen en kennis en vaardigheden, en daarbij collega's te (bege)leiden. Dit betekent, volgens de opleiding, dat alle toetsen een praktijkcomponent hebben die verbonden is aan theoretische inzichten. En dat de toetsing altijd in de vorm van opdrachten is, waarin een voor iedere student unieke verbinding met de eigen beroepspraktijk wordt gelegd. De opleiding maakt geen gebruik van schriftelijke tentamens als toetsvorm.

De opleiding heeft haar visie op toetsing vastgelegd in het toetsbeleid. Daarnaast beschrijft het toetsbeleid de mix aan inhoudelijke afspraken en acties om toetsen continue te verbeteren of te vernieuwen en de procesmatige acties zodat de borging van kwaliteit gaat verschuiven van 'volledig vertrouwen' naar 'transparante bewijsstukken van kwaliteit'.

De opleiding heeft de samenhang tussen de doelen van de opleiding (eindkwalificaties), de opbouw van de opleiding (curriculum) en de toetsing beschreven in het toetsprogramma. Voor het ontwerp van het toetsprogramma zijn de eindkwalificaties en de uitwerking daarvan op curriculumniveau leidend. Dit betekent dat de toetsen in het toetsprogramma complementair zijn wat betreft de doelen en de opleidingskwalificaties van de gehele opleiding.

De opleiding werkt in elke module met open geformuleerde opdrachten die context-specifiek gemaakt kunnen worden (zodat tegemoetgekomen wordt aan individuele leervragen). Dit draagt er volgens de opleiding aan bij dat studenten de geleerde theorie direct leren verbinden aan de complexe context van de eigen praktijk waarbij de gewenste denkvaardigheden worden geoefend. Daarnaast stimuleert dit volgens de opleiding de directe relevantie van de opleiding voor de praktijk en is de toets/opdracht meer betekenisvol voor het leren van de student. Ook krijgt de opleiding hiermee via de inhoud en het proces rondom de gemaakte opdrachten feedback over de opzet en invulling van het toetsplan. Tevens heeft dit, volgens de opleiding, als neveneffect

dat studenten door het uitvoeren van de opdrachten gewend raken in de eigen werkomgeving kritisch en legergericht te kijken naar de eigen onderwijspraktijk, vragen te stellen bij wat zij en collega's doen, alternatieven te ontwikkelen voor het handelen. Dit versterkt het automatiseren van de lerende en onderzoekende houding en stimuleert dat de doorgaande ontwikkeling van deze houding na afronding van de opleiding.

In het toetsplan worden de toetsing per module, de inhoud van de toetsing, de toetsvorm en de beoordelaar weergegeven. Studenten worden middels de studiehandleiding van elke module geïnformeerd over de toetsing en de daarbij behorende beoordelingscriteria. Daarnaast is de toetsing onderwerp van gesprek tijdens de colleges.

De opleiding heeft een aantal kwaliteitscriteria geformuleerd ten aanzien van de opdrachten. Zo dienen de opdrachten relevant te zijn, en een directe relatie te hebben met het leerdoel. Daarnaast dient de beoordeling objectief te zijn. Daartoe wordt gewerkt met beoordelingscriteria en rubrics die onderdeel zijn van de toetsmatrijs en de toetsdossiers. De toetsdossiers omvatten de studiehandleiding, de beschrijving van de toets, de toetsmatrijs, de beoordelingscriteria (rubric), de cesuur, een analyse van de meest recent afgenomen toets (en eventuele verbeterpunten) en de informatie over de validiteit en betrouwbaarheid van de toets.

Bij opdrachten waar het eindniveau wordt getoetst (ontwerponderzoek en bewijsportfolio) wordt het vier-ogen-principe toegepast en worden scoringsvoorschriften gebruikt. Ook bij mondelinge presentaties (bijvoorbeeld het onderzoeksplan) wordt het vier-ogen-principe toegepast. In meerdere modules is (peer)feedback geformaliseerd en weegt de kwaliteit van de peerfeedback soms mee in de beoordeling.

De studenten waarmee de commissie gesproken heeft, zijn tevreden over de toetsing en de feedback die ze van hun docenten krijgen.

De opleiding heeft, samen met twee andere hogescholen, onderlinge peerreview met betrekking tot het beoogd en gerealiseerd eindniveau opgezet. Recent zijn daarin portfolio's uitgewisseld en formatief geëvalueerd.

De APO kent één gezamenlijke examencommissie voor de masteropleidingen. De borgingsactiviteiten van de examencommissie bestaan onder andere uit het monitoren van de kwaliteit van de beoordeling van (een steekproef van) eindwerkstukken, inclusief de beoordelingsdialoog tussen beoordelaars en het screenen van toetsdossiers. Zo heeft de examencommissie in 2019-2020 afstudeerwerken van voorliggende masteropleiding gescreend.

De examencommissie heeft in de afgelopen jaren gewerkt aan de eigen professionalisering. Daartoe zijn onder andere procedures en een structuur voor het screenen van afstudeerwerken en een handreiking inzake het opzetten en onderhouden van toetsdossiers opgesteld. Ook is gewerkt aan de aanscherping van de PDCA-cyclus, verbeterde procedures voor het indienen van verzoeken en verbeterde communicatie naar studenten en docenten. In de komende periode wil de examencommissie het Kwaliteits-Instrument Toetsing (KIT)Plus inzetten om de procedures voor het borgen van het eindniveau verder aan te scherpen.

De commissie heeft tijdens de visitatie met vertegenwoordigers van de examencommissie gesproken. Daarbij is duidelijk geworden dat de samenstelling van de examencommissie in de afgelopen periode veel wisselingen heeft gekend. De huidige examencommissie werkt circa anderhalf jaar in deze samenstelling (één wisseling heeft in het afgelopen half jaar plaatsgevonden). De examencommissie kent een extern lid, werkt met een jaarplanning en komt tien keer per jaar bijeen. De examencommissie is momenteel met de hogeschool in gesprek over de benodigde tijd voor het uitvoeren van haar taken.

Het borgen van het eindniveau vindt plaats middels het screenen van de onderzoeksverslagen van het afrondende ontwerponderzoek. De bewijsportfolio's zijn nog niet gescreend, dit vindt op een later moment plaats. Daarnaast is gestart met het screenen van de toetsdossiers. Bij het screenen van de toetsdossiers wordt onder andere gekeken naar de wijze van toetsing, de opbouw van het toetsbouwwerk en de validiteit, consistentie en betrouwbaarheid van de toetsing. De examencommissie woont ook steekproefsgewijs professionele dialogen bij waarin de twee beoordelaars van het onderzoeksverslag tot één eindcijfer komen (zie ook standaard 4).

De commissie heeft tijdens de visitatie met betrokkenen gesproken over de wens van de opleiding om meer holistisch te toetsen. Docenten hebben in dat kader aangegeven dat het onderwijs met de continue begeleiding van studenten gericht op hun persoonlijke ontwikkeling een zeer holistisch karakter kent. Door de examencommissie is opgemerkt dat de beoordelingssystematiek met de beoordelingscriteria en rubrics zoals die nu zijn vormgegeven het holistisch beoordelen wellicht in de weg staat. De opleiding wil voorkomen dat het behalen van een opdracht een 'truc' wordt waarbij studenten de rubric volgen.

Overwegingen

De commissie is van oordeel dat de opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing. De commissie stelt vast dat de toetsing past bij het beroepsgerichte karakter van de opleiding en de te verwachten zelfstandigheid van masterstudenten. Er worden effectieve maatregelen genomen om de validiteit, betrouwbaarheid en transparantie van de toetsing te borgen. Het gebruik van toetsdossiers, toetsmatrijzen, rubrics en het vier-ogen principe (bij het eindniveau) dragen daar in belangrijke mate aan bij.

De commissie heeft tijdens de visitatie een aantal toetsen c.q. opdrachten bestudeerd en stelt vast dat deze van voldoende niveau zijn. Ook is de feedback die studenten krijgen zeer uitgebreid.

Hoewel de commissie van mening is dat de opleiding gebruik maakt van passende toetsvormen, stelt zij ook vast dat er nog niet veel variatie is in toetsvormen. De toetsing bestaat vooral uit schriftelijke verslagen. Zij nodigt de opleiding dan ook uit te onderzoeken welke andere vormen van toetsen (c.q. eindproducten) geïntroduceerd kunnen worden.

De commissie nodigt de opleiding uit een helder standpunt in te nemen inzake holistisch toetsen. Holistisch toetsen past volgens de commissie bij het integrale en ontwikkelgerichte profiel van de teacher leader waartoe opgeleid wordt en biedt de opleiding daarmee tevens de mogelijkheid om de typische teacher leader-vaardigheden op een passende, geïntegreerde manier in de toetsing mee te nemen. Daarnaast verwacht de commissie dat holistisch toetsen tot meer zelfsturing van studenten zal leiden. Ook is de commissie van mening dat het gebruik van rubrics holistisch beoordelen niet in de weg hoeft te staan; de inhoud van de rubrics kan daar op aangepast worden.

Ten aanzien van een aantal van de bestudeerde afstudeerdossiers was het de commissie niet altijd duidelijk hoe het gezamenlijke eindcijfer van de twee beoordelaars tot stand is gekomen. Dit blijkt niet altijd uit de onderbouwing vermeld op de bestudeerde beoordelingsformulieren. De commissie onderschrijft dan ook de aanbeveling van de examencommissie om goed op deze transparantie toe te zien.

De commissie constateert dat de examencommissie adequate maatregelen neemt om de kwaliteit van toetsing en het eindniveau van de opleiding te borgen. Daartoe worden ontwerponderzoeken periodiek en steekproefsgewijs bekeken. De commissie waardeert de aandacht voor verdere professionalisering van de examencommissie en ondersteunt dat de examencommissie voldoende tijd krijgt voor de uitvoering van haar taken en verantwoordelijkheden. De commissie raadt de examencommissie aan om ook het

steekproefsgewijs beoordelen van portfolio's binnen afzienbare tijd ter hand te nemen.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, oordeelt de commissie dat de opleiding aan deze standaard **voldoet**.

4. Gerealiseerde leerresultaten

De commissie stelt vast dat de opleiding de beoogde leerresultaten realiseert. Dit wordt vastgesteld met het verslag van het ontwerponderzoek en het bewijsportfolio. Het afstudeerproces is degelijk en zorgvuldig opgezet en er zijn voldoende waarborgen voor het eindniveau. De commissie heeft vijftien dossiers bestudeerd bestaande uit ontwerponderzoeken en bewijsportfolio's. De commissie stelt vast deze een adequaat niveau laten zien dat past bij een beroepsgerichte masteropleiding. De commissie waardeert het dat er bij deze twee eindproducten uitgebreide feedback wordt gegeven aan de studenten. De commissie is van mening dat in de bestudeerde portfolio's de reflectie van studenten aan kracht kan winnen en dat in de bestudeerde onderzoeksverslagen een kwantitatieve effectmeting niet altijd op zijn plaats is. Op basis van de bestudeerde documenten en de gevoerde gesprekken, stelt de commissie vast dat studenten en alumni daadwerkelijk in staat zijn hun positie als teacher leader in het werkveld te realiseren.

Bevindingen

Het eindniveau van de opleiding wordt getoetst in het verslag van het ontwerponderzoek en in het bewijsportfolio. In het ontwerponderzoek integreren studenten de competenties die eerder in de opleiding aan de orde zijn geweest. Studenten laten zien dat zij een onderwijsvernieuwing voor de eigen beroepspraktijk kunnen ontwerpen en evalueren. Hierbij wordt, volgens de opleiding, gebruik gemaakt van de meest recente inzichten op het gebied van leren, innoveren, ontwerpen en onderzoeken.

Het bewijsportfolio Profilerings Teacher Leader heeft een meer persoonlijk karakter. In dit bewijsportfolio verzamelen studenten informatie en bewijzen over hun kwaliteiten als teacher leader. Het gaat om de persoonlijke invulling van de rol van de student als initiator en begeleider van onderwijsvernieuwingen.

Ontwerponderzoek

In het ontwerponderzoek laat de student onder andere zien dat hij een probleemanalyse kan uitvoeren op basis van een behoefteonderzoek en een literatuuronderzoek. Ook laat de student zien dat hij systematisch en creatief kan ontwerpen en daarbij formatieve evaluaties kan uitvoeren. Daarnaast stelt de student de resultaten van het ontwerp op basis van onderzoek vast en laat zien deze en de werkwijze van het onderzoek kritisch

te kunnen beschouwen en implicaties voor de toekomst te kunnen verwoorden.

Het ontwerponderzoek stellen studenten aan het einde van het eerste jaar op. Met dit plan worden, zo bleek tijdens de visitatie, onder andere de complexiteit van het onderzoek, de aansluiting bij de thema's van de organisatie en de uitvoerbaarheid van het onderzoek geborgd.

Zoals eerder opgemerkt, wordt de student tijdens de uitvoering van hun ontwerponderzoek begeleid in tutorgroepen. Tijdens deze bijeenkomsten bespreken studenten hun ontwerponderzoek met de tutor en medestudenten. Gedurende de afstudeerfase krijgt de begeleiding een meer individueel karakter en krijgt de student feedback en feedforward van de tutor.

Het ontwerponderzoek wordt beoordeeld aan de hand van het onderzoeksverslag. De opleiding heeft drie typen beoordelingscriteria geformuleerd: a) voorwaardelijke beoordelingscriteria, b) beoordelingscriteria voor het ontwerponderzoek en c) procescriteria. De beoordeling vindt plaats door de tutor en een tweede beoordelaar, aan de hand van een beoordelingsformulier met rubric. Beide beoordelaars beoordelen het verslag onafhankelijk van elkaar waarna het eindcijfer tot stand komt in een professionele dialoog. Studen-

ten worden middels de studiehandleiding geïnformeerd over de doelstelling, de opdracht (en de verschillende stappen daarin) en de beoordeling van het ontwerponderzoek.

Alumni waarderen, zo bleek tijdens de visitatie, de begeleiding in tutorgroepen en de individuele begeleiding bij het uitvoeren van het ontwerponderzoek.

De opleiding heroverweegt momenteel de zwaarte van het ontwerponderzoek. Om een goede balans te bewaren tussen de verschillende onderdelen van het curriculum wordt overwogen het vooronderzoek, als onderdeel van het ontwerponderzoek, in omvang te verkleinen. De opleiding wil daarmee de studeerbaarheid in het tweede jaar vergroten; het ontwerponderzoek wordt als een pittige belasting ervaren. Daarnaast wil de opleiding hiermee recht doen aan wensen vanuit het werkveld waar er bestuurders en leidinggevenden zijn die vinden dat onderzoek niet de hoofdmoot moet zijn in een professionele master.

Bewijsportfolio

In het bewijsportfolio, waarmee de opleiding wordt afgerond, laat de student zijn persoonlijke ontwikkeling als teacher leader zien. Het portfolio geeft daarnaast een beeld van het persoonlijke profiel en de vaardigheden van de student. In het portfolio laat de student tevens zien dat hij een professioneel netwerk kan opbouwen en onderhouden, vaardigheden ontwikkelt inzake het begeleiden van collega's bij onderwijsveranderingen (gebaseerd op een persoonlijke visie op teacher leadership) en systematisch kan reflecteren op de eigen rol.

Ter ondersteuning worden werkcolleges en een responsiecollege aangeboden. Tijdens werkcolleges werken studenten gezamenlijk en onder begeleiding van de docent aan de verslaglegging van de bewijsstukken. In het responsiecollege krijgen studenten individuele feedback van hun docent. Ook voor dit onderdeel heeft de oplei-

ding drie typen beoordelingscriteria (en een bijbehorend formulier met rubric) opgesteld: a) voorwaardelijke beoordelingscriteria, b) beoordelingscriteria per onderdeel en c) algemene (proces)criteria. Het portfolio wordt beoordeeld door de docent en een tweede beoordelaar. Zij beoordelen het portfolio onafhankelijk van elkaar en komen vervolgens gezamenlijk tot een eindcijfer. Studenten worden middels de studiehandleiding geïnformeerd over de doelstelling, inhoud en beoordeling van het portfolio.

Tijdens de visitatie is duidelijk geworden dat de gevolgen van de Covid-19 pandemie op het afstudeerproces verschilt per student. Voor een aantal studenten geldt dat zij hun ontwerponderzoek hebben kunnen voortzetten en afronden. Voor andere studenten, waar de praktijksetting voor het ontwerponderzoek niet te realiseren was of waar begeleiding van collega's niet mogelijk was, is studievertraging ontstaan.

De opleiding onderhoudt contact met haar alumni middels alumnibijeenkomsten, de bij standaard 1 genoemde consultatiegesprekken met schoolbesturen en lezingen / inspiratiebijeenkomsten die de opleiding organiseert. Daarnaast maken alumni deel uit van dezelfde netwerken waarin ook docenten en studenten van de opleiding participeren. Uit de meest recente alumni enquête blijkt dat de overgrote meerderheid als teacher leader functioneert op hun school. Alumni richten zich daarbij op de verbetering van de eigen lespraktijk, experimenteren met nieuwe manieren van lesgeven en het begeleiden van hun collega's. Een deel van de alumni voert ook onderzoek uit in de eigen lespraktijk. Zoals bij standaard 1 vermeld, wordt door het werkveld gewaardeerd dat afgestudeerden in staat zijn verandering in hun onderwijsinstelling te realiseren.

Tijdens de visitatie is duidelijk geworden dat de feitelijke invulling van de rol van teacher leader verschilt per organisatie. Zo blijven sommige teacher leaders (gedeeltelijk) lesgeven en anderen gaan een managementfunctie vervullen.

Overwegingen

De commissie concludeert dat de opleiding een degelijk en zorgvuldig afstudeerproces heeft ingericht. Het eindniveau wordt bepaald met behulp van het (verslag van het) ontwerponderzoek en het bewijsportfolio.

Om zich een oordeel te vormen over het eindniveau van de studenten, heeft de commissie voorafgaand aan de visitatie van vijftien afgestudeerden verslagen van het ontwerponderzoek en het bewijsportfolio bestudeerd. Op basis daarvan concludeert de commissie dat afgestudeerden de beoogde leerresultaten en het gewenste eindniveau realiseren. De commissie vindt dat de bestudeerde verslagen van het ontwerponderzoek en portfolio's een adequaat niveau laten zien dat past bij een masteropleiding. De commissie waardeert het dat er bij deze twee eindproducten uitgebreide feedback wordt gegeven aan de studenten.

De commissie is van mening dat in de bestudeerde portfolio's de reflectie van studenten aan kracht kan winnen. Het gaat hier volgens de commissie niet alleen om de reflectie op de eigen ontwikkeling maar bijvoorbeeld ook om de reflectie op de eigen interactie met collega's en het uitstijgen boven afzonderlijke rollen c.q. taken. Daarbij

kan er ook aandacht zijn voor het gebruik van verschillende reflectiemodellen. De commissie acht dit belangrijk gezien het gewicht dat de opleiding hangt aan deze vaardigheid voor teacher leaders.

De commissie stelt vast dat in de bestudeerde onderzoeksverslagen aandacht voor effectmeting is, maar dat daarbij regelmatig sprake is van zeer kleine aantallen. De commissie geeft de opleiding ter overweging mee om af te wegen of in dergelijke gevallen (kwalitatieve) evaluaties van het ontwerp, gericht op verdere verbetering, meer op zijn plaats zijn.

Op basis van de bestudeerde ontwerponderzoeksverslagen, stageverslagen en de gevoerde gesprekken met studenten, alumni en werkveldvertegenwoordigers stelt de commissie vast dat afgestudeerden in staat zijn hun weg in het werkveld te vinden. Middels concrete voorbeelden hebben zij laten zien dat zij in hun beroepspraktijk hun rol als teacher leader ook daadwerkelijk realiseren. En een bijdrage leveren aan het vernieuwen en verbeteren van hun beroepspraktijk en die van hun collega's.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, concludeert de commissie dat de opleiding aan deze standaard **voldoet**.

Bijlagen

Bijlage 1 Visitatiecommissie

drs. G.M. (Mariëlle) Klerks, voorzitter
Mariëlle Klerks Quality Assurance, eigenaar

prof. dr. P.J. (Perry) den Brok
Hoogleraar onderwijsinnovatie en leren, leerstoelhouder Education and Learning Sciences Group Wageningen Universiteit

dr. A. (Anje) Ros
Academic Director van de Master Leadership in Education en Lector Leren & Innoveren bij Fontys Hogeschool Kind & Educatie (FHKE).

M. (Marianne) Bloothoofd-Betjes, studentlid
Marianne Bloothoofd-Betjes is student MLI aan de hogeschool NHL Stenden.

De commissie werd bijgestaan door Titia Buising, extern secretaris gecertificeerd door NVAO.

Alle commissieleden hebben een verklaring van onafhankelijkheid en onpartijdigheid ingevuld, ondertekend en deze zijn ingeleverd bij NVAO.

Bijlage 2 Programma visitatie

Woensdag 30 september	
18.00	Kennismaking / showcase
18.45-20.30	Werkdiner
Donderdag 1 oktober	
8.30-09.30	Documentenanalyse en voorbereiding panel
09.30-10.15	MT
10.15-10.30	Overlegtijd panel
10.30-11.30	Gesprek met studenten
11.30-11.45	Overlegtijd panel
11.45-12.45	Docenten en tutoeren
12.45-13.45	Lunch panel + inloopspreekuur & documentenanalyse
13.45-14.15	Examencommissie
14.15-14.30	Overlegtijd panel
14.30-15.15	Werkveld en alumni
15.15-15.30	Ruimte voor extra gesprek
15.30-17.00	Interne beoordelingsvergadering en voorbereiding terugkoppeling
17.00-18.00	Terugkoppeling en afsluiting dag

Bijlage 3 Bestudeerde documenten

- Zelfevaluatie inclusief bronnen en bijlagen
- Profiel MLI
- Rapport interne audit
- Studiegids
- Studiehandleidingen per module / onderdeel
- Leerlijn beschrijvingen
- Onderwijs- en examenregeling
- Cv's docenten
- Toetsen / opdrachten
- Toetsplan
- Toetsprogramma
- Toetsbeleid
- Studiehandleiding Ontwerponderzoek
- Studiehandleiding Profilerings Teacher Leader 1 en 2
- Vijftien dossiers met ontwerponderzoek en bewijsportfolio

